

Mies paimennusmaailman huipulta – James McGee

Teksti ja haastattelut: Anne Konsti

Irlantilainen James McGee on voittanut paimennuksessa miltei pä kaiken, niin Internationalit kuin maailmanmestaruudenkin. Kotimaassaan hän on menestyvä kestokasvo nursery sekä avoimen luokan kilpailuissa kuin Irlannin maajoukkueessa. Paimenkoirat ovat hänelle sekä välttämättömyys että elinkeino. Hänellä on oma kisa- ja työkoiriensa jalostuslinja, johon hän uskoo ja millaisia koiria hän itse haluaa käyttää. Tällä hetkellä McGee vetää erittäin suosittua paimennusvideokoulutusta Patreon alustalla netissä.

McGeen kurssilla oli joka päivä runsas kuuntelijajoukko koirallisten kurssilaisten lisäksi. Yhdistyksen uusi NoShout mikrofoni ja kaiutin järjestelmä helpotti suuresti varsin runsaan kurssiannin omaksumisessa.

KUVA ANNE KONSTI

Heinäkuun lopussa hänen osaamisestaan päästiin nauttimaan Suomessa kahdeksan vuoden tauon jälkeen, kun hän kävi kouluttamassa maajoukkuetta kahden päivän ajan Peppi ja Marko Laineen Mikkolan lammastilalla Halikossa. Samassa yhteydessä hän piti myös yhden avoimen kurssipäivän SPKYn jäsenille. Kurssille osallistui päivittäin kahdeksan koirakkoa ja lukuisa joukko kuunteluoppilaita. Kuunteluoppilaille kurssi oli totuttua antoisampi SPKY:n hankiman *No Shout* kuuloke – kaiutin järjestelmän ansiosta, jota kurssittaja itsekin piti erinomaisena apuvälineenä. Puhetta, asiaa ja jaksamista McGeellä riittää hämmästyttävästi. Kurssipäivät startattiin klo 9, päivän mittaan pidettiin vain pari lyhyttä ruokataukoa ja silti tekstiä riitti iltaan klo 20 korville saakka.

Vuonna 2016 Paimenpostissa julkaisitiin kurssijuttu McGeen mustavalkoisesta maailmasta hänen käytyään kurssittamassa Putkisalossa Rantasalmella loppuvuodesta 2015. Paljon enemmän värejä ei ehdottoman miehen koiramaailmaan ole senkään jälkeen tullut. Jo tuolloin hän oli luonut itselleen maineen varsinkin nuorten koirien kouluttajana kilpailun niillä menestyksekkäästi. Hän kertoi nytkin nauttivansa nuorien koirien kanssa touhuamisesta.

Jessica Svanljung ja Sam imivät McGeen kurssilta eväitä tuleviin suurkilpailuihin.

KUVA HEIDI HENDRELL

James McGee on perfektionisti ja erittäin selkeä suhteessaan paimentamiseen. Hänen teesinsä pohjautuvat toki lahjakkuuteen ja eläinten sekä koiran lukutaitoon, mutta myös systemaattiseen ja perusteelliseen koulutukseen sekä raakaan, sitkeään perustyöhön. Oikoteitä tai vippas-konsteja ei tässä lajissa ole. Osa koirista on pehmeämpiä kuin toiset. Koiran lukutaito on tärkeää, koska silloin osaa käyttää ohjaajan painetta riittävästi muttei liikaa. Jos koira tarvitsee apua, sitä annetaan eikä avun tarpeesta rankaista.

Tämänkertaisella kurssilla käsiteltiin ihan perusasioita, mutta myös kilpailutekniikkaa. Kukin kurssilainen sai tuoda McGeelle vuorollaan itseään eniten mietittävät asiat. Palaute oli kiihkottoman

suora, mitä jokainen varmasti osasi arvostaa sen ajoittaisesta rankkuudesta huolimatta.

Foundation important

Yleisesti ottaen monella paimenkoiran ohjaajalla on koiransa kanssa haasteita käskyjen tottelemisessa. Helpoissa tilanteissa koira tottelee, mutta tiukassa paikassa tai etäisyyksien kasvaessa tilanne muuttuu. Kun pennun kanssa aloitetaan koulutus, se tehdään rakentamalla koiralle hyvät pohjat työskennellä sekä ihmisen että eläinten kanssa. Koiralle kerrotaan – tavallisesti rajoitetussa tilassa, mitä paine tarkoittaa ja miten siihen pitää suhtautua. Rajoitettu, hyvä seinäinen tai aita-tila on tärkeä, jotta koira ei väistä tilantees-

Kolmeen kurssipäivään mahtui niin sadetta kuin hellettä. Heikki Teittinen kuuntelemassa McGeen ajatuksia.

KUVA HEIDI HENDRELL

James McGee luennoi kolme pitkää kurssipäivää Halikossa paimenkoirista, niiden kouluttamisesta ja kilpailuista. Tässä maajoukkuekurssipäivänä hän kertoo Tiina Vuorion vuorolla esiin tulleita asioita.

KUVA HEIDI HENDRELL

Peppi ja Marko Laineen tilalla on tehty todella paljon susivahinkojen estämiseksi. Tässä tilan laumanvartijalaamat eroteltuna varikolla pois kurssilla käytetyistä karitsoista. Talkoolaiset pääsivät varikkotyön lomassa tutustumaan laamojen varsin erikoisen sielunelämään.

KUVA ANNE KONSTI

ta pois, vaan ymmärtää, ettei paine ole rankaisu, jota pitäisi karata, vaan osa kommunikointia ohjaajan kanssa. Virheet pyritään estämään jo ennen kuin ne tapahtuvat. Jos koira valitsee väärin, sitä oikaistaan ja kiitetään taas heti, kun se tekee oikein. Nuorta koiraa pyritään tukemaan tekemään asiat halutusti, mutta väärin tekemistään ei sallita. McGee painottaa, että huonot tavat muuttuvat helposti toimintatavoiksi, jotka juurruttuaan on vaikea saada pois. Perusteet pitää opettaa hyvin, se on pohja onnistumiselle ja tulevalle yhteistyölle.

You are in charge, YOU are driving

Vaikka paimennus on yhteistyötä ja keskustelua ohjaajan, koiran ja eläinten välillä, on ihmisellä kuitenkin ensisijainen vastuu johtaa orkesteria. Koiran täytyy totella ja ohjaajan on hoidettava oma

osuutensa koko paletista. Ohjaamiseen liittyy ohjaajan taito lukea eläimiä ja tilanteita ja muodostaa jo etukäteen kuva, *mind picture*, miten aikoo suoriutua eteen tulevista tehtävistä. Tämän kuvan perusteella käskytetään koiraa ja ohjailaan paimennettavia eläimiä. Jos koiran pää on kohti eläimiä, se todennäköisemmin lähtee kohti eläimiä kuin flänkkää. McGee haluaa, että koira on kykenevä tekemään myös omia ratkaisuja, mutta silloin, kun ohjaaja haluaa sen tekevän jotakin vaistonvastaista, koiran on toteltava ja luovuttava heti omista ajatuksistaan. Se on hiuksen hieno raja, jota on vaikea määritellä, ja vaatii paljon luottamusta niin koiran kuin ohjaajankin taholta.

Inviting vai insisting

Paineeseen vastaaminen on siis opetettu koiralle jo, kun se on nuori ja koulutuksensa alussa. Sen täytyy myös tietää,

mitä mikin käsky tarkoittaa. Käskysanalla ei koskaan rankaista. Käskyt sanotaan neutraalisti. Koiratyypistä ja tilanteesta riippuen koiraa käsketään joko kutsuvasti *inviting* (pehmeämmän sorttiset koirat) tai vaativasti *insisting*. Jos koiraa täytyy oikaista, se tehdään jollain muulla tavoin kuin nimeä tai käskysanaa koventamalla. Käyttää voi esim. murinaa, ärinää, hei-hei, ei tai ä-ä-ä ääniä. Kaikki käskyjen turha toistaminen on nalkuttamista, mikä McGeen mielestä on vihonviimeistä ohjaajan mokaamista ja koiran turruttamista. Korjauksen pitää olla riittävän kova, että se menee kerrasta jakeluun, mutta paine pitää pystyä täysin poistamaan, kun koira luovuttaa ja reagoi oikein. Yleensä, jos siis koira on alkujaan opetettu oikein, riittää äänikorjaus, mutta joskus joutuu esim. paukuttamaan lakilla reiteen. Perässä juoksemista tai suuria eleitä tai heilumisia hän ei suosittele. Tappelemaan ei aleta. Jos koira ei ota varoitusta, palataan takaisin – ilman ohjaajan tunnekuohuja – pienempään ja suljettuun tilaan, jossa kerrataan, mitä käskyt tarkoittavat. ”If dog is not 100 % obedient it is really hard to run a good trial or even do the normal work,” McGee toteaa.

Level of perfection

Tekeekö koira niin kuin käsketään? Jos se pysähtyy itse kesken flänkin esim. oikea-käskyllä, on se silloin ehkä tehnyt vain 75 %, mitä siltä on pyydetty. Se ei riitä. Ohjaajan on vietävä käsky 100 %:sti läpi ja hoidettava oma osansa yhteistyöstä. Se on joko tai, ei silloin tällöin, kun siltä tuntuu. Kun ollaan systemaattisesti sitkeitä käskyjen läpiviemisessä, koira tuntee olonsa turvalliseksi ja se pystyy luottamaan ohjaajaan. Koirankin pitää myös saada jotain paimennuksesta. Sille täytyy olla reilu ja selkeä. Sättiminen, tunnekuohut ja nalkuttaminen vievät pohjaa luottamukselta.

Change it all the time

McGee ei koskaan aja treeneissä kisaraata. Hän haluaa ajaa linjoja, ei portteja. Hän tutkii maastoa ja pyrkii käyttämään hyväkseen maamerkkejä linjojen ajamisessa. Kun osaa ajaa maaston muotoja hyväksi käyttäen, portit hoituvat itsestään. Lisäksi saadaan ajoon kunnollinen jatku-mo, *flow*, kun portit ovat vain osa linjoja.

Treeneissä kannattaa muuttaa harjoitusta jatkuvasti. Tehdään sitä, mitä koira ei välttämättä haluaisi tehdä. Jos toistetaan samaa harjoituskaavaa kerta kerran jälkeen, koira oppii sen. Silloin se ei oikeasti kuuntele, mitä ohjaaja sanoo, vaan tekee työtä ulkomuistista.

Be aware of yourself

McGee suosittelee videokuvaamaan omia treenejään, ja suoraan sanottuna toivoo fokuksen olevan ohjaajassa. Millainen ääni ja elekieli itsellä on? Itseään ja ääntään ei voi muuttaa, mutta omaan tekemiseen voi ainakin yrittää saada eri sävyjä. Koirat ovat hyviä lukemaan ohjaajiaan. Turhautuminen tulee läpi helposti. Kun näkee itsensä videolla, voi ainakin yrittää ymmärtää koiraa paremmin. Äänen voimakkuus on toinen asia, josta hän mainitsi. Kun ollaan lähityöskentelemässä, koiralle ei tarvitse huutaa. Se kuulee varmasti, vaikka sille kuiskaisi. Jos se ei tottele tai tee, mitä pyydetään, syy ehkä on jossain muualla kuin kuulossa.

Ohjaajat saivat myös opastusta odotamattomissa asioissa, kuten tolalle kävelyssä ja koiran silittämässä. Tolpalle meno on tärkeä osa kilpailusuoritusta,

Leena Jussila kuuntelee maajoukkuekurssilla Halikossa tarkasti James McGeen palautetta.

KUVA HEIDI HENDRELL

josta kokeneet tuomarit pääsevät jo jyvälle koirakon yhteistyöstä ja taitotasosta. Molempien tulee olla keskittyneitä, koiran kuljettava riittävän lähellä ohjaajaa, eikä puolta vaihdella holtittomasti. Tuomarin on nähtävä, miltä puolelta lähetyksen on tarkoitus tapahtua. Ohjaajalla tulisi olla jo tässä vaiheessa suunnitelma mind picture, millaisia lampaat ovat, miten laajalle

kaarelle on koiraa lähettämässä, miten koira lähestyy niitä ja miten ajo kaikkiaan jatkuu. Koiran oikeanlainen, rauhoittava silittäminen on taitolaji sekkin. Silitys alkaa heti korvien takaa ja jatkuu hännän tyveen saakka. Käsi on rauhallinen ja vakaa. Silitystä käytetään tarvittaessa rauhoittamaan ja tukemaan koiraa ja poistamaan mahdollisia jännityksiä. ■

Ostamme energiapuuta omaan korjuuseen. Onko sinulla nuoria hoitoa kaipaavia metsiä? Ota yhteyttä, niin teemme tarjouksen.

Joonatan Kivelä 0401545859 tai
joonatan.kivela@kasiforest.fi

